

ปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561¹

สุจิตรา พิณประภัศร์²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามหลักกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสเปน ที่มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาใช้ และที่ไม่มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังเช่น ประเทศเยอรมันและประเทศออสเตรีย และมาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามกฎหมายไทย ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบว่าประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดในเรื่องหลักเกณฑ์ของการปกครองประเทศระบอบการปกครอง และองค์กรที่จะมาใช้อำนาจในการปกครอง ตลอดจนควบคุมการใช้อำนาจของรัฐในการบริหารประเทศ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แต่ในความเป็นจริงโดยสภาพของรัฐธรรมนูญย่อมไม่สามารถกำหนดรายละเอียดของบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ทั้งหมด ในรัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติเอาไว้ในเฉพาะหลักการสำคัญในการปกครองประเทศ และได้มีการนำระบบกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาบัญญัติไว้ในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและกลไกในการปฏิรูปการเมือง โดยใช้ชื่อว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ” โดยเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่ได้นำระบบกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาใช้เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ วิธีการ รายละเอียดเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ โดยปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำนวน 10 ฉบับ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
3. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
4. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
5. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
6. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย รุดทอง และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศิริสมบูรณ์เวช

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต(ส่วนกลาง) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และปราบปรามการทุจริต 7. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน 8. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ 9. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 10. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ยังมีปัญหาทางกฎหมายอยู่หลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง ปัญหาการใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ ตามมาตรา 47 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติเป็นการเฉพาะในเรื่องสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 213 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 ในเรื่องของการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ ในลักษณะเชิงปฏิเสธ (Negative) และไม่ได้บัญญัติไว้ให้ชัดเจนว่ามีอำนาจในการพิจารณาว่าเป็นการกระทำในลักษณะใด ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิได้จริง โดยจะเห็นได้จากการที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคำร้องของผู้ร้องทั้งสิ้น ย่อมส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญมุ่งหมายได้

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวน ตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ที่บัญญัติในเรื่องการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนได้ มีความขัดแย้งกับหลักการค้นหาความจริงโดยการไต่สวนหรือหลักแสวงหาความจริงโดยศาล และมีไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเปิดเผยกับหลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจา ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจ จะทำการวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้ เมื่อศาลมีความเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่ความทั้งสองฝ่าย ซึ่งโดยหลักการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยศาล ศาลต้องแสวงหาข้อเท็จจริงในขอบเขตที่เป็นประเด็นแห่งคดีซึ่งคู่ความมีบทบาทกำหนด แม้ศาลมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามหลักไต่สวนก็ตาม แต่ศาลต้องให้

สิทธิคู่ความในการรับทราบกระบวนการพิจารณาและมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงที่ศาลได้มาโดยการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล และมีสิทธิที่จะโต้แย้งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานดังกล่าวได้ รวมไปถึงการโต้แย้งการวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนของศาล อีกทั้งมีความขัดแย้งมีความขัดแย้งกับหลักการไต่สวนหรือหลักแสวงหาความจริงโดยศาล และขัดแย้งกับบทบัญญัติในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 อันเป็นการกระทบสิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่ายอีกด้วย

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาการกำหนดคำบังคับและการบังคับตามคำวินิจฉัย ตามมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับขอบเขตของศาลรัฐธรรมนูญในการกำหนดคำบังคับไว้แต่อย่างใด จึงมีปัญหาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดคำบังคับได้เพียงใด คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้มีผลในขณะใด ย้อนหลังหรือให้มีผลต่อไปในอนาคตขณะใดขณะหนึ่งได้อย่างไร ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการกำหนดคำบังคับและการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีบทบาทหลักในการพิทักษ์ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องปฏิบัติตาม หากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้รับการเคารพหรือปฏิบัติตาม ทำให้การคุ้มครองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญย่อมไม่อาจบรรลุผลได้

ปัญหาประการที่สี่ ปัญหาการวิจารณ์คำสั่งและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ในเรื่องการวิจารณ์คำสั่งและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับศาลรัฐธรรมนูญไทยได้บัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญไว้เป็นการเฉพาะ การวิจารณ์คำสั่งและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่ว่าจะโดยสุจริต หรือไม่สุจริต เหล่านี้โดยหลักสากลไม่ถือเป็นละเมิดอำนาจศาล การบัญญัติกฎหมายดังกล่าว อันเป็นเรื่องที่ศาลใช้อำนาจอย่างกว้างขวาง ซึ่งการจะลงโทษบุคคลฐานละเมิดอำนาจศาล เนื่องจากการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญได้ ในทางกลับกันการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของมีเหตุผลยังส่งผลดีคือทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการนำมาปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเขียนกฎหมายแบบนี้ทำให้มีขอบเขตการใช้กฎหมายอำนาจละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกว้างจนเกินไป จนทำให้ประชาชนไม่กล้าที่จะการวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเพราะกลัวจะมีความผิด จึงเป็นปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ส่งผล

กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอีกด้วย

ปัญหาประการที่ห้า ปัญหาโทษของการละเมิดอำนาจศาล ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 พบว่าในเรื่องของโทษของการละเมิดอำนาจศาล มีปัญหาทางกฎหมายโดยบัญญัติไม่ได้ให้รายละเอียดโดยชัดเจนว่า การจะลงโทษตาม มาตรา 39 (1) – (3) ใช้กับความผิดในลักษณะใดของการละเมิดอำนาจศาล เพียงแต่บัญญัติไว้เพียงให้ศาลใช้อำนาจดุลพินิจเพื่อเป็นมาตรการในการลงโทษ โดยไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าจะต้องพิจารณาเท่าที่จำเป็นต่อพฤติการณ์แห่งกรณี เป็นปัญหาที่ทำให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจอย่างกว้าง ซึ่งยากต่อการตีความว่าพฤติการณ์ของการกระทำความผิดลักษณะใด ควรลงโทษแบบใด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความหลักความพอสมควรแก่เหตุ เพื่อเลือกมาตรการ การลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด ซึ่งขัดกับหลักในเรื่องของดุลพินิจของการกำหนดโทษทางอาญา เพราะดุลพินิจในการกำหนดโทษจะเป็นตัวบ่งชี้ในการให้ความเป็นธรรมของกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษาปัญหากฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรยกเลิกบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2561 มาตรา 213 รวมไปถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 และหากมีกรณีบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 25 วรรค 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” เป็นหลักการทั่วไปในการคุ้มครองในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปในการที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และหากประเทศไทยต้องการบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ควรที่จะต้องศึกษาหลักเกณฑ์เรื่องการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญให้มีความเหมาะสมและให้มีความชัดเจนเหมือนกับประเทศเยอรมัน ประเทศสเปน และประเทศออสเตรีย ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน บัญญัติเป็นกฎหมายไว้อย่างชัดเจน มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายต่อไป

2. ปัญหาการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวน ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 จากที่บัญญัติว่า

“มาตรา 58 หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณา วินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนก็ได้”

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงดการสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้

ตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติไม่ให้นำเอกสาร หรือ พยานหลักฐานซึ่งอาจมีผลต่อความมั่นคงของประเทศมาใช้ในคดีได้”

โดยการแก้ไขเป็น “มาตรา 58 หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยาน หลักฐาน เพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนหรือ ยุติการไต่สวนก็ได้”

เมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานใดเกิดขึ้นหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร ศาลอาจสั่งงดการสืบหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้

ตุลาการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติไม่ให้นำเอกสาร หรือ พยานหลักฐานซึ่งอาจมีผลต่อความมั่นคงของประเทศมาใช้ในคดีได้”

ทั้งนี้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง การมีคำสั่งไม่ทำการไต่สวนหรือยุติการไต่สวนหรือสั่งงด การสืบพยาน จะกระทำได้โดยคู่ความจะต้องไม่ได้แย้งคัดค้าน”

3. ปัญหาการกำหนดคำบังคับและการบังคับตามคำวินิจฉัย ผู้ศึกษาพบว่าเมื่อข้อเสนอแนะ คือ ในการ กำหนดคำบังคับและการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในประเทศไทยนั้น ควรนำรูปแบบของ ประเทศเยอรมันปรับใช้ โดยวางรูปแบบหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธี พิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 74 ประกอบ ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2562 ควรให้มีการกำหนดเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการใน การบังคับตามคำวินิจฉัยไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาล รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2562 และ เพิ่มบทบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการกำหนดให้องค์กรของรัฐ ที่ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยให้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และควรบัญญัติ ในลักษณะที่กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวโดยการตั้งเจ้าหน้าที่ของ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ดำเนินการ หรือการกำหนดเพิ่มเติมเรื่องการกำหนดขอบเขตของให้

ศาลรัฐธรรมนูญในการกำหนดคำบังคับตามแต่ละประเภทคดีพิพาทที่มีการนำคดีขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. ปัญหาการวิจารณ์คำสั่งและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ควรจะตัดบทบัญญัติ ว่าด้วยละเมิดอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 38 วรรคสาม “การวิจารณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยคดีที่กระทำโดยสุจริตและมิได้ใช้ถ้อยคำหรือมีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาฆาตมาดร้าย ไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล” ออกทั้งวรรค เพื่อให้ประชาชนสามารถวิจารณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญได้ เป็นการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น แต่ทั้งนี้ก็ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของเพราะการวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นที่เป็นผลกระทบต่อการศักดิ์ศรีและความน่าเชื่อถือของศาล ซึ่งก็มีบทบัญญัติในเรื่องของการคุ้มครองศาลหรือผู้พิพากษา ในการพิจารณา พิพากษาการกระทำที่ขัดขวางการพิจารณาหรือการพิพากษาของศาลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 198 บัญญัติรับรองคุ้มครองเอาไว้อยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 38 วรรคสาม อีก

5. ปัญหาโทษของการละเมิดอำนาจศาล ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการแก้ไขมาตรา 39 วรรคสองจากที่บัญญัติว่า

มาตรา 39 วรรคสอง “ การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี การสั่งลงโทษตาม (3) ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

โดยการแก้ไขเป็น มาตรา 39 วรรคสอง “การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี และพอสมควรแก่เหตุโดยให้กำหนดโทษจากสถานเบาไปหนัก และการสั่งลงโทษตาม (3) ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และการลงโทษจำคุกให้เป็นมาตรการสุดท้ายในการพิจารณาลงโทษ กรณีที่เห็นว่าการกระทำนั้นส่งกระทบจนไม่สามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้”

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐกร วิทิตานนท์. **หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- บรรเจิด สิงคนดี. **หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญใหม่**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543.
- _____. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.
- มานิตย์ จุมปา. **หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ นิติธรรม, 2559.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546.
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. **สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543.
- วุฒิชัย จิตตานุ. **กระบวนการทางกฎหมายของศาลรัฐธรรมนูญในรัฐสมัยใหม่ของโลก**, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี. เพรส จำกัด, 2556.
- สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. **คู่มือสอบกฎหมายรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไอเดีย พรินต์ติ้ง (2013) จำกัด, 2560.
- อานนท์ มาเฝ้า. **ศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ**, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เดือนตุลา, 2558).
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. “สิทธิมนุษยชนกับสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.” ใน **รวมบทความทางวิชาการ เนื่องในโอกาส 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2562.
- เฉลิมพงศ์ เอกเผ่าพันธุ์. “การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญโดยศาลรัฐธรรมนูญ.” **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- วัชชกานต์ เสาภายน. “ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล: ศึกษากรณี การละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.” **วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559.
- อัจฉรา สิทธิบุรณาญา. “คู่มือศาลกับละเมิดอำนาจศาล.” **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.
- บรรเจิด สิงคนดี. **รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้สิทธิทางศาลของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว**. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้(ประเทศไทย) จำกัด, 2551.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. **รายงานผลการวิจัย เรื่อง วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับศาลรัฐธรรมนูญไทย**. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2545.

- ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. รายงานการศึกษาวิจัย เรื่องการละเมิดอำนาจศาล: ศึกษาเปรียบเทียบศาลรัฐธรรมนูญไทยกับต่างประเทศ. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร:บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด, 2562.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. รายงานการวิจัย เรื่องการให้สิทธิประชาชนฟ้องศาลรัฐธรรมนูญ กรณีละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. สำนักงานศาลสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. รายงานการศึกษาวิจัย เรื่องการคุ้มครองชั่วคราวและการ บังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร:บริษัท พี.เพรส จำกัด, 2562.
- สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ. ศาลรัฐธรรมนูญกับการปฏิบัติพันธกิจตามรัฐธรรมนูญ, สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.
- อุดม รัฐอมฤตและคณะ. รายงานการวิจัย เรื่องสภาพบังคับของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร:บริษัท พี.เพรส จำกัด, 2549.
- ธีระ สุธีวรารุณ. “การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง.” วารสารนิติศาสตร์ 29, 4 (ธันวาคม 2542): หน้า 580 – 591.
- ปิยบุตร แสงกนกกุล. “ศาลรัฐธรรมนูญและคดีรัฐธรรมนูญในระบบกฎหมายสเปน.” วารสารนิติศาสตร์ 36, 4 (ธันวาคม 2550): หน้า 518.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. “การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญในระบบกฎหมายเยอรมัน : วิเคราะห์ เปรียบเทียบการฟ้องคดีโดยประชาชนต่อศาลรัฐธรรมนูญในระบบกฎหมายไทย.” วารสารนิติศาสตร์ 39, 3 (2539): หน้า 470.
- ศาลรัฐธรรมนูญ. “หนังสือที่ 241/2562 เรื่อง หนังสือแจ้ง.” 19 ธันวาคม 2562.
- _____. คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ[Online]. Available URL: [http:// www.Constitutionalcourt.or.th/th/occ_web/more_news.php?cid=8](http://www.Constitutionalcourt.or.th/th/occ_web/more_news.php?cid=8), 2020 (มิถุนายน, 20).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561.
- “ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการ ละเมิดอำนาจศาล พ.ศ. 2562.” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 112 ก (22 ตุลาคม 2562): 6 – 8.

“ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2562.” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136

ตอนที่ 97 ก (17 กันยายน 2562): 12 – 26.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 11/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 10/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 19/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 27/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 29/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 38/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 58/2560.

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 59/2562

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 28/2562.